

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

CİLT : XXXVIII

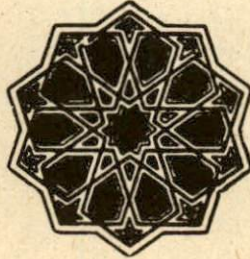

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

CİLT : XXXVIII

Bu Dergide Yayınlanan makalelerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN : 975 - 482 - 446 - 0

ISSN : 1301 - 0522

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Prof. Dr. Hüseyin ATAY <i>İslâm Medeniyetinin Doğuşu, Batışı ve Yeniden Doğması</i>	1
Prof. Dr. Beyza BİLGİN <i>Alman Protestan Kiliseler Günü (Anadolu'dan Bir Müslüman Kadın)</i>	37
Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ <i>Kur'an ve Estetik</i>	53
Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ <i>La Conception Musulmane Du Repentir Et Les Conditions De Sa Validite</i>	91
Prof. Dr. Nesimi YAZICI <i>Osmanlı Son Dönemi Medreselerinde Fen Bilimlerinin Tedrisatı Konusunda Bazı Düşünceler</i>	109
Doç. Dr. Ethem CEBECİOĞLU <i>Seyyid Burhaneddin Muhakkık-ı Tirmizî'nin Bazı Tasavvufî Kavramlara Getirdiği Metaforik Yaklaşımlar</i>	123
Doç. Dr. İrfan AYCAN <i>İslâm Toplumunda Eğlence Sektörünün Ortaya Çıkışı</i>	155
Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR <i>IX. Yüzyıl Endülüsi'nde Zındıklık Suçlamaları</i>	195
Prof. Dr. Hasan HANEFİ (Çev. Doç. Dr. Ahmet Nedim SERİNSU) <i>Esbâb-ı Nüzûlün Anlamı Nedir?</i>	225
Doç. Dr. Şevki SAKA <i>İrşad Yolu</i>	233
Doç. Dr. Şevki SAKA <i>Alimlerin Emirlere (İdarecilere) Nasihati</i>	249
Yrd. Doç. Dr. Sabri ERDEM <i>Hegel Üzerine</i>	269
Dr. Niyazi AKYÜZ <i>İslâm 'ın İlk Döneminde, Hz. Muhammed'in Tebliğinin Psiko-Sosyal Temelleri</i>	275
Dr. Niyazi AKYÜZ <i>Dinin Mesajının Sosyo-Kültürel Muhtevası ve İslâm</i>	295

Dr. Şaban Ali DÜZGÜN	
<i>Değişim ve Toplumsal Değişim Şartları</i>	309
Dr. Seyfettin ERŞAHİN	
<i>Meşihat-ı İslamiye'den "Diyaset Rıyaseti" ne: Ziya Gökalp'in Şeyhülislam- lık Tasarısı</i>	333
Dr. Recai DOĞAN	
<i>II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Hareketlerinde Din Eğitim-Öğretimi</i>	361
Dr. Mustafa AŞKAR	
<i>Şeyh Bedreddin'in Varidât-ı ve Şeyh Muhyiddin Yavsi'nin Varidât Şerhi Üzerine Bir Değerlendirme</i>	447
Ar. Gör. Durmuş ARIK	
<i>Çuvaşların Din</i>	453
Ar. Gör. Mahfuz SÖYLEMEZ	
<i>İlk Harici Devlet: Rüstemi'ler (160-297/777-909)</i>	457

ŞEYH BEDREDDİN'İN VARİDÂT'I ve ŞEYH MUHYİDDİN YAVSİ'NİN ŞERHİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

Dr. Mustafa AŞKAR

Bilindiği gibi bu eserin aslı olan *Varidât* gerek kültür tarihimizde gerekse tasavvuf tarihinde üzerinde en çok tartışılan eserler arasında olup, eserin, Osmanlı Devletinin *Fetret Dönemi* yaşadığı bir zamanda isyan terip eden ve sonuçta idam edilen Simavna Kadıoğlu *Şeyh Bedreddin* (ö. 823/1420)'e ait olduğu kabul edilir¹. Maalesef günümüzde bazı çevrelerde, bu eser adeta sömürülmüş, ilmî-akademik yaklaşımdan uzak bir şekilde tüketilmiştir². Gerçekten *Şeyh Bedreddin* adı bir takım imajlar ve önyargılar eşliğinde anılmaktadır³. Ülkemizde Ahmet Yaşar Ocak'ın da ifade ettiği gibi *Şeyh Bedreddin* ve İsyanı hakkında oldukça fazla sayıda araştırmalar yapılmıştır⁴. Ancak bizim de burada yararlandığımız ve ilmi anlamda ciddi bulduğumuz eserlerin dışındaki çalışmalar maksatlı ve ideolojik gözükmetedir.

* Bu çalışma geniş olarak "*İskilipli Şeyh Muhyiddin Yavsî Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*" adıyla kitap halinde yayımlanmıştır. Bkz. Mustafa Aşkar, *İskilipli Şeyh Muhyiddin Yavsî Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, (Verâ Yayınları) Ankara 1996.

1 *Şeyh Bedreddin*'in hayatı ve isyanı konusunda geniş bilgi için bkz. Alî, Mustafa bin Ahmed, *Kühü'l-Ahbâr*, c. V, (Dâru't-Tıbâati'l-Amire) İstanbul 1277, ss. 142-144; el-Lekvenî, *Kitâbu't-Ta'likâti's-Seniyye* (el-Fevâidu's-Behiyye fi Terâcimi'l-Hanefiyye içinde aynı müellifin eki), (Matbaatü's-Saade) Kahire 1324, ss. 127-128; M. Şerafeddin Yaltkaya, *Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin*, (Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası) İstanbul 1924/1330; Bilâl Dindar, *Şeyh Badr al-Din Mahmud et Ses Waridât*, (Kültür Bakanlığı Yayınları) Ankara 1990; Mustafa Aşkar, *Molla Fenari ve Vahdet-i Vücûd Anlayışı*, (Muradiye Kültür Vakfı Yayınları) Ankara 1992, ss. 62-63.

2 Bkz. İsmet Zeki Eyüboğlu, *Şehy Bedreddin Varidât*, (Der Yayınları) İstanbul 1991, Vecihi Timuroğlu, *Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin ve Varidât*, (Yazko) İstanbul 1982; Cemil Yener, *Şeyh Bedreddin Varidât*, (Elif Yayınları) İstanbul 1970; Çetin Yetkin, *Türk Halk Hareketleri ve Devrimler*, (Say) İstanbul 1984.

3 Bu yorumlarla ilgili olarak bkz. Müfit Yüksel, "*Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin*", Tezkire (Bahar-Yaz), İstanbul 1994, s. 57.

4 Ahmet Yaşar Ocak, *Osmanlı İmparatorluğunda Marjinal Süfilik: Kalenderlik (XIV ve XVII. Yüzyıllar)*, (TTK Basımevi) Ankara 1992, s. 130, dipnot 293. Ayrıca aynı dipnotta Ahmet Yaşar Ocak, *Şeyh Bedreddin ve fikirleri*, daha sonraki devirlerde

Ayrıca bu eserin aslının olup-olmadığı, başka bir deyişle Şeyh Bedreddin'e aidiyeti halen tartışılmaktadır. Bu eser hakkında akademik çalışmalarını sürdüren Ahmet Yaşar Ocak'tan aldığımız bilgilere göre şu anda vardığı nokta: Bu eserin Şeyh Bedreddin'e aidiyeti tartışılır haldedir. Ocak'ın bu tezini ileri sürerken dayandığı ilmî gerekçeler şunlardır: Birincisi; Şeyh Bedreddin'in 823/1420'de vefat ettiği gözönüne alınırsa, Varidât'a ait ilk yazmalar XVI. yüzyıldan geriye gitmemektedir. İkincisi; Ocak'ın tesbitlerine göre eserin mahiyeti ve tabiatı müellifin diğer kendi eserlerinde kullandığı üslûba uymamaktadır. Diğer bir gerekçe de; eser, bir dönem XVI. yüzyılda toplatılıp, yaktırılmıştır.

Bizim kaynaklarda rastladığımız yakma olayıyla ilgili bilgiyi Ahmed Cevdet Paşa'nın (ö. 1313/1895) verdiğini görüyoruz. Konuyla ilgili olarak Ahmed Cevdet Paşa: "*Bedreddin'in ilm-i tasavvuftan Varidât'ı dahî meşhûddur. Fakat İstanbul'da nüshası nâyabdır (bulunmaz). Zira asrımızda Şeyhülislâm olan meşhur Arif Hikmet Beyefendi (ö. 1855/1270)⁵, bu kitabı nerede bulursa ucuz-pahalı demez alır ve hasbî olarak yakıp, imhâ ederdi. Binâenaleyh İstanbul'da nüshası nâyab'dır. Fakir, onu mu'tekid olan bir zâtta bulup, mütaâilâ etmiştim.*"⁶ şeklinde bilgi verir. Ahmed Cevdet Paşa'nın verdiği bu bilgiler esas alındığı takdirde, Varidât'ın nüshalarını İstanbul'un dışında aramak gerekir.

Ancak Bilâl Dindar'ın Varidât'lar üzerine yaptığı çalışmada esas aldığı dört nüsha ve baktığı diğer altı nüshanın tamamını İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'nden almış olması hayli ilginçtir⁷. Demek ki, Varidât'a karşı yakarak yoketme gayreti içinde olan Arif Hikmet Efendi Kütüphâne kayıtlarına ulaşamamış veya buna gücü yetmemiştir. Özetle hangi kitap olursa olsun bu yolla yok etmek ilmî açıdan doğru görünmemektedir. Belki yapılacak tek şey böyle kitapları anlamayacak seviyede olanlardan esirgemek veya ilmî olarak reddiye yazarak fikirleri çürütmektedir. Öyle anlaşılıyor ki bu hususta Şeyhülislâm'ın en kolay yolu seçtiği ortadadır.

Bu konuda daha önceden eserler vermiş Abdülbaki Gölpınarlı'ya göre Varidât, Şeyh Bedreddin tarafından kendisine sorulan farklı sorulara sohbetler esnasında verilen cevapların başkaları tarafından kaleme alınmış şeklidir⁸. Yine Bilâl Dindar, Şehy Bedreddin'e ait olduğu bilinen Varidât'ın dört farklı nüshası üzerinde yaptığı ve Fransızca'ya tercüme

Osmanlı Düşünce Hayatındaki etkileri konusunda, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Resmî İdeoloji ve Buna Muhalefet Meselesi (XV.-XVII. Yüzyıllar)* isimyle yayınlanmış üzere monografik bir çalışma yaptığı bilinmektedir.

5 Hayatı için bkz. Müstakîmzâde, *Devhatü'l-Meşâyih*, (Çağrı Yayınları) İstanbul 1978, ss. 129-131.

6 Ahmed Cevdet Paşa, *Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ*, c. II, (Bedir Yayınevi) İstanbul 1977, s. 661; Yaltkaya, *Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin*, ss. 69-70 (dipnot).

7 Dindar, a.g.e., s. 60.

8 Gölpınarlı-Sungurbey, *Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin*, (Eti Yayınları) İstanbul 1966, s. 30.

ettiği çalışmada Varidâtla ilgili olarak şu bilgileri verir⁹: “Şeyh Bedreddin tarafından gözden geçirilmiş ve düzeltilmiş bir el yazması içinde pek çok çelişki bulunmakla birlikte Varidâtların Şeyh Bedreddin gibi bir din bilgininin elinden çıkmış olması kabul edilemez.”

Bütün bu çerçevede Bilâl Dindar'ın ifadelerinden de anlaşıldığı gibi Varidât'ın Şeyh Bedreddin'e ait olması meselesi oldukça şüphelidir. Ancak ilk Osmanlı Tarihi kaynaklarından *Künhü'l-Ahbâr*¹⁰'da Şeyh Bedreddin'in eserleri arasında “*Tasavvufa müteallik Varidât*”¹¹ adlı eseri vardır ifadesi ve ayrıca meşhur Osmanlı Biyograficisi Taşköprüzâde'nin Şeyh Bedreddin'in eserleri arasında Varidât'dan bahsetmesi hayli düşündürücüdür¹².

Öyle ki, Şeyh Bedreddin'in bu eseri hakkında Osmanlı toplumunda oluşan tepki, menkabelere, olaylara yansımış görünmektedir. *Şerafeddin Yalıkaya* (ö. 1946)'nın *Taşköprüzâde*'dan naklederek aldığı şu olay bunu anlatması açısından ilginçtir: Fatih dönemi âlim-mutasavvıflarından Alaaddin Ali el-Arabî bir yaz mevsiminde Manisa dışında ikamet ederken, çevre köylerden birinin imamı kendisini ziyarete gelir. Şeyh, imamdan kendisine kötü bir koku geldiğini ima eder. Imam kalkıp, elbisesini kontrol ettikten sonra bir şey göremeyince tekrar oturur. Bu esnada cebinden bir risâle düşer. Şeyh risâleyi görünce, eline alıp inceler ve içinde icmaya aykırı fikirler olduğunu belirterek kötü kokunun bundan gelmiş olabileceğini söyler. Arkasından imama risâleyi yakmasını söyler. İmam bu teklifi kabul etmez. Bu esnada uzaktan bir yangın yayılır. Anlaşılır ki, risâleyi yakmayı kabul etmeyen imamın evi yanmaktadır¹³. Olayın gelişiminden anlaşılmaktadır ki daha ilk dönemlerde bu eser tartışılmakta ve içeriğine tepki gösterilmekteydi. Ayrıca, burada görüldüğü gibi -olayın sıhhati bir tarafa- risâleyi yakmayı kabul etmeyen imamın cezası, evinin yansımaları olmuştur.

Yine daha sonra XVII. yüzyıl Osmanlı mutasavvıflarından Aziz Mahmûd Hüdayî (ö. 1038/1623), Şeyh Bedreddin ve taraftarları hakkında dönemin padişahı II. Murad'a bir mektup gönderir. Bu mektubda: “... *ol emr de oldur ki, merhum ve mağfûrun leh Yıldırım Bayezid zamanında Şeyh Bedreddin el-mablûb indallâhi'l-mağdûb bir şeyh zuhûr edip Varidât adlı bir kitap te'lîf edip içinde haşr-ı ecsâdı inkâr edip ilhâd ve ibahat üzerine olup...*”¹⁴ şeklinde ifadeler kullanarak Şeyh Bedreddin'i

9 Dindar, *Şeyh Badr al-Din Mahmud et Ses Waridât*, s. 49. Dindar'ın çalışmasında bu görüşü şu şekilde kaydedilmektedir: “...*Il h'est pas acceptable que les Waridât soient sorties de la main d'un savant religieux comme Sayh Badr al-din ou bien qu'il y ait tant de contradictions dans un manuscrit revu et corrigée par lui...*” Bkz. Dindar, aynı yer.

10 Franz Babinger, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, çev. Coşkun Üçok, (Kültür Bakanlığı Yayınları) Ankara 1992, ss. 141-144.

11 Alî, *Künhü'l-Ahbâr*, c. V, s. 143.

12 Taşköprüzâde, *eş-Şekâiku'n-Nu'mâniyye*, (Dersaadet) İstanbul tarihsiz, s. 34.

13 Yalıkaya, a.g.e., s. 70 (dipnot); ayrıca bkz. Taşköprüzâde, a.g.e., s. 93.

14. Azîz Mahmûd Hüdayî, *Tezâkir-i Hüdayî*, Süleymaniye Kütüphanesi (Fatih Bölümü), no: 2572, vv. 88b-91a; H. Kamil Yılmaz, *Azîz Hüdayî Hayatı, Eserleri, Tarikatu*, (Erkam Yayınları) İstanbul 1991, s. 98; Yalıkaya, a.g.e., ss. 72-74.

ağır bir dille itham eder. Kanaatimizce Aziz Mahmûd Hüdayî'nin bu şekilde Şeyh Bedreddin hakkında ağır bir dil kullanmasında Varidât'ındaki fikirlerinden daha çok, XV ve XVI. yüzyıllarda Osmanlı Devletinin başını ağrıtmış olan Şeyh Cüneyd (ö. 864/1460)'in ve Safevî hareketinin etkisi vardır. Çünkü Şeyh Cüneyd, şif ve rafizî fikirlere sığınarak, hedefine giden yolda Anadolu'da bulunan Şeyh Bedreddin taraflarını etrafına toplamıştı¹⁵. Ayrıca Azîz Mahmûd Hüdayî'nin III. Murad döneminde -Padişahı Safevîlere karşı onları yola getirmesi için teşvik ettiğinden dolayı olsa gerektir- açılan Tebriz Seferi'ne (993/1585)¹⁶ bizzat katılmış olması bu görüşümüzü destekler mahiyettedir¹⁷.

Netice olarak öyle görünüyor ki, bu mesele eskiden olduğu gibi günümüzde de tartışılmaya devam edecektir. Ancak biz aksi kesin olarak isbat edilene kadar eserin Şeyh Bedreddin'e ait olduğu kabulüyle ve bu konudaki tartışmayı etüdümüzün dışında kabul ederek, *Şeyh Muhyiddin-Yavsî'nin* (ö. 920/1524)¹⁸ esere yazmış olduğu şerhi de tahlil ederek değerlendirmemizi yapacağız.

Bu eser bizim de bu çalışmamızda esas aldığımız Şeyh Bedreddin'e ait olduğu kabul edilen Varidât¹⁹'in şerhidir. Farklı isimlerde karşımıza çıkan bu eserin Süleymaniye Kütüphanesi nüshasının ilk sayfasında "*eş-Şerh el-Müsemmâ li Muhyiddîn ale'l-Vâridâti'l-Bedriyye mine'l-Hikmeti'l-İşrâk*" ve "*el-Müsemmâ bi Hakîkati'l-Hakâik fi Keşfi Esrârî'd-Dekâik*" notları bulunmaktadır²⁰. Aynı şekilde şârih, eserin 2a varlığında bu şerhi *Hakîkati'l-Hakâik fi Keşfi Esrârî'd-Dekâik* olarak isimlendirdiğini kendisi ifade eder²¹. Eserin 1b varlığında giriş kısmında Şeyh Bedreddin'den "*Sultanu-Alemû'r-Rasihîn*" şeklinde bahseden müellif, aynı yerde kendisinden bazı dostlarının Varidât üzerine bir şerh yazmasını istihdam ettiklerini belirterek, isim vermeden kendisinden "*Fakîr*" tabiriyle bahseder²².

15 Gölpınarlı, "*Kızılbaş*", İslâm Ansiklopedisi, c. VII, (Millî Eğitim Basımevi) İstanbul 1965, s. 789.

16 Geniş bilgi için bkz. Peçevî İbrahim Efendi, *Peçevî Tarihi*, haz. Bekir Sıtkı Baykal, c. II, (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları) Ankara 1982, ss. 90-98; Solakzâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solakzâde Tarihi*, c. II, (Kültür Bakanlığı Yayınları) Ankara 1989, s. 346.

17 Yılmaz, a.g.e., s. 52.

18 Hayatı ve Tasavvufî Görüşleri için bkz. Aşkar, *İskilipli Şeyh Muhyiddin Yavsî Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, ss. 75-100.

19 Taşköprüzâde, a.g.e., s. 34; Köstendilli, *Bahru'l-Velâye*, Berlin Kütüphanesi, no: 1683, v. 152b.

20 Şeyh Muhyiddin Yavsî, *Şerhu'l-Varidât*, Süleymaniye Kütüphanesi (Nafiz Ef. Böl.), no: 431, v. 1a. İSAM'ın kurduğu Bilgisayar ağına bağlı Türkiye'deki 69 kütüphanenin mevcut yüklenmiş kataloglarını taradığımızda bizim bu makalede kullandığımız Süleymaniye nüshasından başka bir nüshası bulunamamıştır.

21 Şeyh Muhyiddin, a.g.e., v. 2a

22 Şeyh Muhyiddin, a.g.e., v. 1b.

Aynı şekilde şarih veya -eğer bir müstensih tarafından istinsah edilmişse, müstensih- eserin sonundaki hatimede kendisiyle ve eserin bitiş tarihiyle -ya da istinsah tarihiyle- ilgili hiç bir not kaydetmemiştir. Bu da tabii olarak bizim bu husustaki işimizi zorlaştırmaktadır. Ancak yazıldığı hattın oldukça gelişmiş ve düzgün olduğu gözönüne alınırsa eserin ilk bakışta Şeyh Muhyiddin Yavsî'den sonra bir dönemde istinsah yapıldığı ihtimali bırakılmaktadır. Bütün bunlarla birlikte eserin aslının Şeyh Yavsî'ye ait olduğu hususu çok büyük bir ihtimalle doğrudur²³.

Yine ilk varakta, Mehmed Şerafeddin²⁴ adında birisi, bu eserin Ebusuud Efendi'nin babası Muhammed bin Mustafa'ya ait olduğunu ve Oryantalistlerder Babinger'in, Kutbuddin el-Mekkî'nin Müntehabu't-Tarih isimli kitabında "*Varidât'ın şerhi zamanımız müftüsünün babası Muslihiddin el-Yavsî'ye aittir*" ibaresinin varolduğunu, yine Ebusuud Efendiyle Kutbuddin el-Mekkî'nin çağdaş oldukları için Kutbuddin'in Mekke'den İstanbul'a yaptığı gezide onunla karşılaştıklarını şeklinde bilgi verir. Aynı şekilde Mehmed Şerafeddin'in ara ara eserin kenarına bazı açıklayıcı notlar düştüğünü görüyoruz²⁵. Eser 119 varaktan müteşekkil olup, ta'lik hattıyla yazılmış ve Varidât'ın asıl metninin altı çizilmiş görülmektedir.

Değerlendirme

Yaptığımız çalışmalar ve tahliller bize, Şeyh Muhyiddin Yavsî'nin Şeyh Bedreddin çizgisinde *vahdet-i vücûdcu* bir tasavvuf anlayışına sahip âlim-mutasavvıf bir zât olduğunu göstermektedir. Ayrıca burada şunu da ilave etmek gerekir ki: Osmanlı Devletinin altı asır gibi uzun bir müddet yaşadığından bahisle, bunu altında yatan sırrın ne olduğu sık sık tartışılır. Kanaatimizce bu sır, Devletin kuruluş temelindeki sağlamlıkta yatmaktadır. İşte, *Davûd-ı Kayserî*, *Molla Fenarî* ve *Şeyh Hamid-i Velî* gibi ilim ve maneviyat önderleriyle başlayan maneviyat önderliği, tarihî yönden "*Yükseliş Dönemi*" diyebileceğimiz XVI. yüzyılda, *Şeyh Muhyiddin Yavsî* ile devam etmiştir.

Diğer taraftan bu zatlar bu temele fikir ve ruh aşlamakla en büyük katkıyı yapmışlardır. Özetle, Osmanlı'nın uzun asırlar yaşamasının esprisi ve bu uzun ömrün manevî dinamiği, Kur'an ve Sünnet'ten ışığını alan sağlıklı tasavvuf anlayışı ve mutasavvıflar olmuşlardır.

23 Bizim böyle bir makale çerçevesinde Şeyh Yavsî'ye ait başka bir eserin orijinalini bulup, bu eserin hattıyla karşılaştırma imkanımız olmamıştır. Ancak elimizdeki verilere göre eserin Şeyh Yavsî'ye ait olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

24 Bu yazma eserin 1a varığında sonradan yazıldığı belli olan ve 1339/1920 tarih kaydı bulunan bu notun sahibi tahminimizce *Simavna Kadısoğlu Şeyh Bedreddin* kitabının müellifi zamanının Daru'l-Fünûn İlahiyat Fakültesi Kelâm Tarihi Müderrisi *Ord. Prof. Mehmed Şerafeddin Yaltkaya* (1879-1946) olsa gerektir. Çünkü bu not Soyadı Kanunundan önce yazıldığı için sadece Mehmed Şerafeddin adı kullanılmıştır.

25 Bkz. Şeyh Muhyiddin, a.g.e., v. 2a, v. 3a, 3b, 4b.